

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเครียดและวิถีการปรับแก้ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยศึกษาในนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 137 คน ที่ผ่านการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ตลอดปีการศึกษา 2541

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามความเครียดในการเรียนทางคลินิกของพากานา (Pagana, 1988) แปลเป็นภาษาไทยโดย นิภา รุจนันตกุล (2541) มี 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 มีจำนวน 1 ข้อ ให้นักศึกษาพยาบาลประเมินระดับความเครียดโดยรวมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ส่วนที่ 2 แบบวัดการประเมินตัดสินทางอารมณ์ที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกว่าเป็นอันตรายหรือสูญเสีย คุกคาม ทำหาย เป็นประโยชน์ ทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคของเครื่องมือในแต่ละหมวดดังกล่าวข้างต้นเท่ากับ 0.80 0.83 0.53 และ 0.84 ตามลำดับ ในแบบสอบถามการประเมินตัดสินทางอารมณ์ที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกว่าเป็นอันตรายหรือสูญเสีย คุกคาม ทำหาย เป็นประโยชน์ ยังมีคำถามปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ สร้างโดยผู้วิจัย เกี่ยวกับสถานการณ์ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกที่ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้สึกทางอารมณ์ แบบสอบถามวิถีการปรับแก้ของโฟล์คแมนและลาซารัส (Folkman & Lazarus, 1988) แปลเป็นภาษาไทยโดย สิริลักษณ์ วรรณะพงษ์ (2539) ทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคของเครื่องมือทั้งชุดเท่ากับ 0.91 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปดำเนินการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากคำถามปลายเปิดมาจัดหมวดหมู่แล้วให้ชื่อหมวดหมู่โดยมีความหมายครอบคลุมข้อมูลทั้งหมดตามความเป็นจริง ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่รับรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกเป็นความเครียดระดับปานกลาง
2. นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ประเมินตัดสินทางอารมณ์ที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกเป็นความท้าทาย
3. สถานการณ์ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกที่ทำให้นักศึกษาพยาบาล มีความรู้สึกทางอารมณ์ว่าเป็นอันตรายหรือสูญเสีย คุณค่า ทำลาย เป็นประโยชน์ จำแนกได้เป็น
 - 3.1 สถานการณ์ที่นักศึกษาพยาบาลรับรู้ได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ 3 สถานการณ์ ได้แก่ 1) ลักษณะส่วนตัวของอาจารย์นิเทศ 2) สถานการณ์การดูแลผู้ป่วย และ 3) การยอมรับจากบุคลากรบนหอผู้ป่วย
 - 3.2 สถานการณ์ที่นักศึกษาพยาบาลรับรู้ได้เป็นเฉพาะสถานการณ์เชิงลบ 6 สถานการณ์ ได้แก่ 1) วิธีการนิเทศและการประเมินผลของอาจารย์นิเทศ 2) การเตรียมตัวด้านเนื้อหาความรู้ในการอภิปรายร่วมกัน 3) การศึกษาผู้ป่วยและการเขียนแผนการพยาบาล 4) สถานการณ์แปลกใหม่ 5) การบริหารเวลา และ 6) การเจ็บป่วยในขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก
4. วิธีการปรับแก้ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่านักศึกษาพยาบาลแต่ละคนเลือกใช้วิธีการปรับแก้ทุก ๆ วิธีการปรับแก้ โดยวิธีการปรับแก้ที่นักศึกษาพยาบาลใช้บ่อยสามลำดับแรก คือ การแสวงหาการเกื้อหนุนทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 65.25 รองลงมาคือการวางแผนแก้ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 23.73 และการแสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาเป็นวิธีที่นักศึกษาพยาบาลเลือกใช้บ่อยเป็นลำดับที่สาม คิดเป็นร้อยละ 8.47 วิธีการปรับแก้ที่นักศึกษาพยาบาลเลือกใช้บ่อยเป็นลำดับสุดท้าย คือ วิธีที่ 8 การหนีหลีกเลี่ยงปัญหา คิดเป็นร้อยละ 0.85

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับระดับความเครียด ลักษณะการประเมินการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล สิ่งที่ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้สึกทางอารมณ์ที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกว่าเป็นอันตรายหรือสูญเสีย คุณค่า ทำลาย เป็นประโยชน์ และรูปแบบวิธีการปรับแก้ที่นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใช้ ซึ่งข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้จัดการศึกษาของสถาบันในการพิจารณาปรับปรุงการจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนที่จะทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการเรียนรู้ในภาวะที่ไม่เครียดมากเกินไป และเป็นแนวทางในการให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

พยาบาลที่ฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ในการที่จะปรับเปลี่ยนการประเมินและการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล

2. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหารูปแบบที่จะใช้ปรับลดความเครียดของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกและเป็นแนวทางสำหรับฝ่ายกิจการนักศึกษาที่จะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อที่จะปรับเปลี่ยนการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกไปในทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่รับรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกเป็นความเครียดระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ประเมินทัศนคติทางอารมณ์ที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกเป็นความท้าทาย โดยมีสิ่งที่ทำให้นักศึกษาพยาบาลรับรู้ว่าการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกว่าเป็นอันตรายหรือสูญเสีย คุณค่า ท้าทาย เป็นประโยชน์ จำแนกได้เป็นสถานการณ์ที่เป็นทั้งสถานการณ์เชิงบวกและเชิงลบ และที่เป็นเฉพาะสถานการณ์เชิงลบ วิธีการปรับแก้โดยการแสวงหาการเกื้อหนุนทางสังคมเป็นวิธีการปรับแก้ที่นักศึกษาพยาบาลใช้บ่อยมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาและฝ่ายบริการการพยาบาลควรมีส่วนร่วมกันในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในการเรียนทางคลินิกเพื่อปรับเปลี่ยนการรับรู้ต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกและส่งเสริมการใช้วิธีการปรับแก้ของนักศึกษาพยาบาลให้มีประสิทธิภาพโดยการดำเนินในสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ควรมีการสำรวจถึงปัญหาและความต้องการของนักศึกษาพยาบาลทุกครั้งก่อนที่จะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกเพื่อจะได้เป็นแนวทางให้คำปรึกษาและจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลไปในทางที่ดีขึ้น
2. ควรจะส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่จะเพิ่มสัมพันธภาพให้เกิดความเป็นกันเองระหว่างนักศึกษาพยาบาล อาจารย์นิเทศ และบุคลากรบนหอผู้ป่วย เช่น การแข่งขันกีฬา หรือการสังสรรค์ในวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีการใช้วิธีการปรับแก้ในลักษณะการแสวงหาการเกื้อหนุนทางสังคมได้ง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ควรหาแบบการจัดลักษณะการเรียนการสอนที่ดีขึ้นที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลเป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจในสิ่งที่ปฏิบัติและเพิ่มความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เช่น อาจจะมีการประชุมร่วมกันระหว่างฝ่ายการศึกษาพยาบาลประจำการ เพื่อชี้แจงให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ขอบเขตความสามารถของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้เกิดบรรยากาศในการทำงานร่วมกันเป็นทีม นักศึกษาพยาบาลได้รับการยอมรับในฐานะสมาชิกทีมคนหนึ่ง มีโอกาสได้ซักถามและเสนอความคิดเห็น
4. ควรทำคู่มือแนะนำวิธีการปฏิบัติการพยาบาลในแต่ละหอผู้ป่วย เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลได้ศึกษาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกในหอผู้ป่วยนั้น ๆ
5. ควรมีการให้ความรู้เสริมแก่นักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับเทคนิคในการจัดการกับ

ความเครียด เช่น การจัดการเวลาให้กับตนเอง เป็นต้น

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

กลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงไม่สามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงถึงประชากรกลุ่มอื่นได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงความเครียดและวิธีการปรับแก้ในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ซึ่งเป็นชั้นปีที่เริ่มต้นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก เพื่อทราบถึงระดับความเครียด ลักษณะการประเมินตัดสินการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล สิ่งที่ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้สึกทางอารมณ์ที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกว่าเป็นอันตรายหรือสูญเสีย คุกคาม ทำลาย เป็นประโยชน์ และรูปแบบการเลือกใช้วิธีการปรับแก้ว่าเป็นไปในทิศทางใด
2. ควรมีการพัฒนาวิธีเพื่อใช้ลดความเครียดของนักศึกษาพยาบาลในขณะฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกและพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมวิธีการปรับแก้ในนักศึกษาพยาบาลในขณะฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก
3. ควรมีการตรวจสอบและปรับปรุงแบบสอบถามความเครียดในการเรียนทางคลินิกของพากานา (Pagana, 1988) เกี่ยวกับคุณภาพของเครื่องมือให้มีความตรงเชิงโครงสร้างและมีความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มที่ศึกษา
4. ควรประเมินความเครียดในการเรียนทางคลินิกในขณะที่นักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติงาน เพื่อให้การรับรู้ถูกต้องและชัดเจนที่สุด เพราะการนึกย้อนกลับเพื่อประเมินความเครียดในการเรียนทางคลินิก อาจมีปัญหาเรื่องการจำได้บ้าง